

Tipus Recursius de Dades I

Programació 2

Facultat d'Informàtica d'Informàtica, UPC

Professorat de PRO2

Tardor 2022

- Col·laboracions (en ordre alfabètic): Juan Luis Esteban, Ricard Gavaldà, Conrado Martínez, Fernando Orejas
- Aquestes transparències **no** substitueixen els apunts de l'assignatura, els complementen

Part I

-
- 1 Apuntadors i memòria dinàmica
 - 2 Tipus recursius de dades: Generalitats
 - 3 Piles i cues

Apuntadors

En C++, per a cada tipus T hi ha un altre tipus “apuntador a T ”
Una variable de tipus “apuntador a T ” pot contenir

- una referència a una variable o objecte de tipus T ,
- o un valor especial `nullptr`
- o res assenyat, si no ha estat inicialitzada

Operadors

- 1 $T^* p$: Declaració de variable p com “apuntador a T ”
- 2 $*p$: Objecte referenciat pel apuntador p
- 3 $->$: Composició de $*$ i el selector $.$ de `struct/class`
- 4 $\&v$: Referència a v , de tipus “apuntador al tipus de v ”
- 5 `new, delete`: Creació i destrucció de memòria dinàmica

Exemple

```
int x;  
int *p;  
p = &x;  
x = 5;  
cout << *p << endl; // escriu 5  
*p = 3;  
cout << x << endl; // escriu 3
```

Error: accedir a `*p` si `p` no referencia cap objecte és a dir, si `p` és `nullptr` o si `p` no està inicialitzat

Observacions

```
Estudiant x;  
Estudiant *p;
```

- `x` sempre referenciarà el mateix objecte mentre viu
- `*p` pot anar referenciant diferents objectes quan canviem el valor de `p`
- Quan fem `p = &x`, tenim un objecte amb dos noms, `*p` i `x`
- Això se'n diu **aliasing**. Molt útil però pot ser perillós

Exemple

```
int x = 1;
int y = 2;
int* p = &x;
int* q = &y;
cout << x << " " << y << endl; // escriu "1 2"
*q = *p;
cout << x << " " << y << endl; // escriu "1 1"
*q = 3;
cout << x << " " << y << endl; // escriu "1 3"
q = p;
*q = 4;
cout << x << " " << y << endl; // escriu "4 3"
// en aquest punt, podem referir-nos a x de 3 maneres: x, *p i *q
```

Apuntadors i structs

Si tenim un apuntador a un struct o un objecte d'una classe:

- `p->camp` equival a `(*p).camp`
- `p->mètode(...)` equival a `(*p).mètode(...)`

Exemple

```
struct par {
    string nom;
    int edat;
};
par* ppar = ...;
++ppar -> edat;
Estudiant* pe = ...
...
if (pe->te_nota()) { cout << pe->consultar_DNI() << endl; }
```

Ho hem vist abans: apuntador `this` al paràmetre implícit.

`(*this, this->)`

Definint un apuntador

Quan declarem un apuntador $T^* p$, està **indefinit**. El definim:

- Fent-lo apuntar a un objecte del tipus T ja existent:

$p = q$ o $p = \&x;$

Definint un apuntador

Quan declarem un apuntador $T^* p$, està **indefinit**. El definim:

- Fent-lo apuntar a un objecte del tipus T ja existent:

```
p = q 0 p = &x;
```

- O donant-li el valor `nullptr`, per explicitar “no referencia res”

Definint un apuntador

Quan declarem un apuntador $T^* p$, està **indefinit**. El definim:

- Fent-lo apuntar a un objecte del tipus T ja existent:

```
p = q o p = &x;
```

- O donant-li el valor `nullptr`, per explicitar “no referencia res”
- Reservant memòria perquè apunti **a un nou objecte**:

```
p = new T;
```

Definint un apuntador

Quan declarem un apuntador $T^* p$, està **indefinit**. El definim:

- Fent-lo apuntar a un objecte del tipus T ja existent:

```
p = q 0 p = &x;
```

- O donant-li el valor `nullptr`, per explicitar “no referencia res”
- Reservant memòria perquè apunti **a un nou objecte**:

```
p = new T;
```

- Aquest objecte no tindrà nom propi: només $*p$
- Queda **inaccessible** si modifiquem p i no hi ha cap altre apuntador que l'hi apunta

new and delete

Operacions de gestió de memòria dinàmica:

- `new T`: reserva memòria dinàmica per a un nou objecte, li aplica la creadora de `T` i retorna un apuntador a ell
- `delete p`: aplica la destructora del tipus a l'objecte apuntat per `p` i allibera la memòria que ocupa ("esborra" l'objecte)
- Atenció: "delete p" NO esborra el punter `p`; esborra l'objecte apuntat per `p`
- el valor de `p` després de `delete p` és indefinit

Exemples

```
struct T {
    int camp1;
    bool camp2;
}
void f(...) {
    T x;                // es crida la creadora de T
    x.camp1 = 20; x.camp2 = true;
    T* p = new T;      // p apunta a un objecte nou;
                       // crida la constructora de T
    p->camp1 = 30; p->camp2 = false;
    ...
    delete p;         // es crida destructora de T
                       // i s'allibera *p; p indefinit
// i aquí es crida automàticament a la destructora de T
// de la variable local x
}
```

new and delete: Errors

- Deixar memòria sense alliberar (objectes dinàmics sense esborrar) → **memory leaks**

new and delete: Errors

- Deixar memòria sense alliberar (objectes dinàmics sense esborrar) → **memory leaks**
- Accedir a memòria ja alliberada (objectes esborrats). Vigileu amb l'aliasing → **dangling references**

new and delete: Errors

- Deixar memòria sense alliberar (objectes dinàmics sense esborrar) → **memory leaks**
- Accedir a memòria ja alliberada (objectes esborrats). Vigileu amb l'aliasing → **dangling references**
- `delete` de memòria no creada amb `new`

new and delete: Errors

- Deixar memòria sense alliberar (objectes dinàmics sense esborrar) → **memory leaks**
- Accedir a memòria ja alliberada (objectes esborrats). Vigileu amb l'aliasing → **dangling references**
- `delete` de memòria no creada amb `new`
- confondre `p = nullptr;` amb `delete p;`

Exemples d'errors

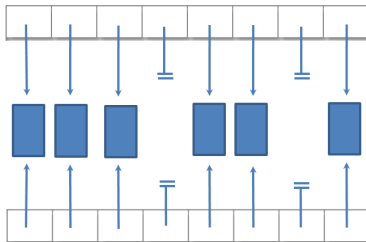
```
void f(...) {
    T x; ...
    T* p = &x;
    T* q = new T;
    T* r = q; // r i q apunten al mateix valor
    T* s = new T;
    ...
    delete p; // ERROR: *p no creat amb new
    delete q; // OK
    if ((q->camp1 == 0) {...} // ERROR: q indefinit
    if (q == nullptr) {...} // PERILL: q indefinit
    r->camp1 = 3; // ERROR: r indefinit, *r
                // alliberat amb delete q
    // ERROR: no fem delete s i *s inaccessible: leak!
}
```

Vectors d'apuntadors

Els apuntadors permeten moure objectes més eficientment.

```
void moure(vector<Estudiant*>& v, vector<Estudiant*>& w) {  
    for (int i = 0; i < v.size(); ++i) {  
        w[i] = v[i]; v[i] = nullptr;  
    }  
}
```

Si no posem `nullptr` en `v` tenim:

Assignació, còpia i destrucció d'objectes

- Assignació entre apuntadors a objectes no implica una còpia d'objectes: provoca **aliasing**.
- La constructora per còpia **per defecte** crea un nou objecte a partir d'un altre, copiant atribut a atribut.
- Cal definir **constructora per còpia** per al corresponent tipus. Caldrà fer servir `new`.
- L'operació `=` **per defecte** fa l'assignació atribut a atribut.
- Cal redefinir la `=`.

Copiar o assignar atributs que siguin punters causa **aliasing!**

Assignació, còpia i destrucció d'objectes

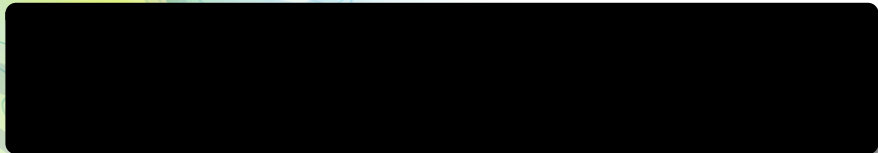
- La destructora **per defecte** destruirà atributs que siguin punters però no els objectes als quals apuntin!: causa **memory leaks**
- Cal definir la destructora de la classe de manera que s'alliberi tota la memòria dinàmica usada pels objectes.

Pas d'apuntadors com a paràmetres

Pas d'un objecte x que conté apuntadors, com a paràmetre d'entrada:

- Pas per valor:
 - Si l'objecte x té atributs punters, la constructora per còpia per defecte ens porta a una situació d'aliasing
 - Es fa servir la constructora per còpia, hem definirla si la constructora per còpia per defecte no serveix
- Pas per referència:
 - x no es canviarà, es poden modificar objectes apuntats per components de x

Part I

- 1 Abundadors i memòria dinàmica
- 2 Tipus recursius de dades: Generalitats
- 3 Piles i cues

Tipus recursius de dades?

Els programes són dades més operacions (p.ex., accions o funcions)

Hem vist accions i funcions recursives:
casos directes + casos recursius

Té sentit parlar de tipus de dades recursius?

Tipus recursius de dades?

De fet, hem pensat en alguns tipus de manera recursiva:

- Piles: o bé és buida o bé és push(una altra pila,valor)
- Cues: idem
- Llistes: similar
- Arbre: o bé és buit o bé és plantar(valor,arbre1,arbre2)

Tipus recursius de dades?

De fet, hem pensat en alguns tipus de manera recursiva:

- Piles: o bé és buida o bé és push(una altra pila,valor)
- Cues: idem
- Llistes: similar
- Arbre: o bé és buit o bé és plantar(valor,arbre1,arbre2)

Una definició recursiva d'aquests tipus de dades podria donar:

- Correspondència natural amb definició recursiva
- No posar límits *a priori* en la mida

Tipus recursius de dades?

Implementació en C++??

```
class stack<T> {  
private:  
    bool es_buida;  
    T valor;  
    stack<T> resta_pila;  
public:  
    ...  
};
```

Problema: En C++, quan es crea un objecte es crida recursivament a les creadores de totes les seves components. Aquesta declaració no acaba mai.

Com es fa: Pila

```
template <class T> class stack {
private:
    // tipus privat nou
    struct node_pila {
        T info;
        node_pila* seg; // recursivitat
    };

    int altura; // guardada un sol cop
    node_pila* cim; // primer d'una cadena de nodes

    ... // especificació d'operacions privades

public:
    ... // especificació d'operacions públiques
};
```

Com es fa: Pila

```
template <class T> class stack {
private:
    // tipus privat nou
    struct node_pila {
        T info;
        node_pila* seg; // recursivitat
    };

    int altura; // guardada un sol cop
    node_pila* cim; // primer d'una cadena de nodes

    ... // especificació d'operacions privades

public:
    ... // especificació d'operacions públiques
};
```

Els apuntadors `seg` no s'inicialitzen automàticament: no es creen objectes recursivament quan es crea un stack

Definició d'una estructura de dades recursiva I

Dos nivells:

- Superior: classe amb atributs
 - Informació global de l'estructura (que no volem que es repeteixi per a cada element)
 - Apuntadors a alguns elements distingits (el primer, l'últim, etc)
- Inferior: *struct* privada que defineix nodes enllaçats per apuntadors
 - informació d'un i només un element de l'estructura
 - apuntador a un o més nodes "següents"

Avantatges de les estructures de dades recursives

- Correspondència natural amb una definició recursiva abstracta
- No cal fixar a priori un nombre màxim d'elements
- Es pot anar demanant memòria per als nous nodes a mesura que s'hi volen afegir elements
- Eficiència: modificant enllaços entre nodes podem:
 - inserir o esborrar elements - sense moure els altres
 - moure parts senceres de l'estructura - sense fer còpies

Part I

-
- 1 Abundadors i memòria dinàmica
 - 2 Tipus recursius de dades: Generalitats
 - 3 Piles i cues**

Implementació de piles

```
template <class T> class stack {
private:
    // tipus privat nou
    struct node_pila {
        T info;
        node_pila* seg; // nullptr indica final de cadena
    };

    int altura; // guardada un sol cop
    node_pila* cim; // element en el cim de la pila

    ... // especificació d'operacions privades

public:

    ... // especificació d'operacions públiques
};
```

Mètodes públics: construcció i destrucció

```
stack() {  
    altura = 0;  
    cim = nullptr;  
}  
  
// Constructora per copia  
stack(const stack& original) {  
    altura = original.altura;  
    cim = copia_node_pila(original.cim);  
}  
  
~stack() {  
    esborra_node_pila(cim);  
}
```

Mètodes públics: consultors

```
T top() const {  
    // Pre: el p.i. és una pila no buida (cim != nullptr)  
    return cim -> info;  
}  
  
bool empty() const {  
    return cim == nullptr;  
}  
  
int size() const {  
    return altura;  
}
```

Mètodes públics: modificadors

```
void clear() {  
    esborra_node_pila(cim);  
    altura = 0;  
    cim = nullptr;  
}
```

Mètodes públics: modificadors

```
void push(const T& x) {  
    node_pila* aux = new node_pila; // memòria per al nou element  
    aux -> info = x;  
    aux -> seg = cim  
    cim = aux;  
    ++altura;  
}
```

Mètodes públics: modificadors

```
void pop() {  
    // Pre: el p.i. és una pila no buida (cim != nullptr)  
    node_pila* aux = cim; // conserva l'accés a primer  
    cim = cim -> seg; // avança  
    delete aux; // allibera l'espai de l'antic cim  
    --altura;  
}
```

Mètodes privats (I)

```
static node_pila* copia_node_pila(node_pila* m) {  
    /* Pre: cert */  
    /* Post: si m és nullptr, el resultat és nullptr; en cas contrari,  
            el resultat apunta al primer node d'una cadena  
            de nodes que són còpia de la cadena que té  
            el node apuntat per m com a primer */  
    if (m == nullptr) return nullptr;  
    else {  
        node_pila* n = new node_pila;  
        n -> info = m -> info;  
        n -> seg = copia_node_pila(m -> seg);  
        return n;  
    }  
}
```


Mètodes privats (II)

```
static void esborra_node_pila(node_pila* m) {  
    /* Pre: cert */  
    /* Post: no fa res si m és nullptr, en cas contrari,  
            allibera espai dels nodes de la cadena que  
            té el node apuntat per m com a primer */  
    if (m != nullptr) {  
        esborra_node_pila(m -> seg);  
        delete m;  
    }  
}
```

Mètodes públics: redefinició operador assignació

```
stack<int> p1, p2, p3;  
...  
p1 = p2 = p3;
```

Mètodes públics: redefinició operador assignació

```
stack<int> p1, p2, p3;  
...  
p1 = p2 = p3;
```

L'assignació en C++ és un operador: una funció que retorna un valor, amb paràmetre implícit que queda modificat, i un paràmetre explícit no modificable

Mètodes públics: redefinició operador assignació

```
stack<int> p1, p2, p3;  
...  
p1 = p2 = p3;
```

L'assignació en C++ és un operador: una funció que retorna un valor, amb paràmetre implícit que queda modificat, i un paràmetre explícit no modificable

Return (*this): necessari per a encadenaments d'assignacions

```
stack& operator=(const stack& original) {  
    if (this != &original) {  
        node_pila* aux = copia_node_pila(original.cim);  
        esborra_node_pila(cim); // si no, leak!  
        altura = original.altura;  
        cim = aux;  
    }  
    return *this;  
} 34 / 44
```

Implementació de cues

- Cal poder accedir tant tant al primer element (per consultar-lo o eliminar-lo) com a l'últim (per afegir un de nou)
- Atribut per la llargada (o mida) de la cua

Definició de la classe

```
template <class T> class queue {  
    private:  
        struct node_cua {  
            T info;  
            node_cua* seg;  
        };  
        int longitud;  
        node_cua* primer;  
        node_cua* ultim;  
        ... // especificació i implementació d'operacions privades  
    public:  
        ... // especificació i implementació d'operacions públiques  
};
```

Mètodes privats: copiar cadenes

```
static node_cua* copia_node_cua(node_cua* m, node_cua*& u) {
    /* Pre: cert */
    /* Post: si m és nullptr, el resultat i u són nullptr;
       en cas contrari, el resultat apunta al primer node d'una cadena
       de nodes que són còpia de de la cadena que té el node apuntat
       per m com a primer, i u apunta a l'últim node de la cadena
       copiada */

    if (m == nullptr) { u = nullptr; return nullptr; }
    else {
        node_cua* n = new node_cua;
        n -> info = m -> info;
        n -> seg = copia_node_cua(m -> seg, u);
        if (n -> seg == nullptr) u = n;
        return n;
    }
}
```

Mètodes privats: esborrar cadenes

```
// op privada
static void esborra_node_cua(node_cua* m) {
  /* Pre: cert */
  /* Post: no fa res si m és nullptr, en cas contrari, allibera
         els nodes de la cadena que té el node apuntat
         per m com a primer */

  if (m != nullptr) {
    esborra_node_cua(m ->seg);
    delete m;
  }
}
```


Mètodes privats: construcció i destrucció

```
queue() {  
    longitud = 0;  
    primer = ultim = nullptr;  
}  
  
queue(const queue& original) {  
    longitud = original.longitud;  
    primer = copia_node_cua(original.primer, ultim);  
}  
  
~queue() {  
    esborra_node_cua(primer);  
}
```

Mètodes públics: redefinició de l'operador d'assignació

```
queue& operator=(const queue& original) {  
    if (this != &original) {  
        node_cua* auxp, *auxu;  
        auxp = copia_node_cua(original.primer, auxu);  
        esborra_node_cua(primer); // si no, leak!  
        longitud = original.longitud;  
        primer = auxp;  
        ultim = auxu;  
    }  
    return *this;  
}
```

Mètodes públics: modificadors

```
void clear() {
    esborra_node_cua(primer);
    longitud = 0;
    primer_node = nullptr;
    ultim_node = nullptr;
}

void push(const T& x) {
    node_cua* aux = new node_cua;
    aux -> info = x;
    aux -> seg = nullptr;
    if (primer == nullptr) primer = aux;
    else ultim -> seg = aux;
    ultim = aux;
    ++longitud;
}
```

Mètodes públics: modificadors

```
void pop() {  
    // Pre: el p.i. és una cua no buida (primer != nullptr)  
    node_cua* aux = primer;  
    if (primer == ultim) {  
        primer = ultim = nullptr;  
    } else primer = primer -> seg;  
    delete aux;  
    --longitud;  
}
```

Mètodes públics: consultors

```
T front() const {  
    // Pre: el p.i. és una cua no buida (primer != nullptr)  
    return primer -> info;  
}  
  
bool empty() const {  
    return longitud == 0;  
}  
  
int size() const {  
    return longitud;  
}
```

Exemple d'increment d'eficiència

```
// Pre: cert
// Post: retorna cert si i només si la cua conté x
bool cerca(const T& x) const {
    node_cua* aux = primer;
    while (aux != nullptr) {
        if (aux -> info == x) return true;
        aux = aux -> seg;
    }
    return false;
}
```

la cua és const &, no és destruïda, no hi ha còpies
... però s'ha de tenir accés a la representació!